

I grevindens ånd

En oplysende bog om Dannerhusets virke og om vold mod kvinder tager mange spændende diskussioner og gør det godt

Britta M. Lindqvist, Kari Helene Partapuoli og Lea Spenceley: Kvinderummet. Informations Forlag 2004. 141s. 178 kr.

Af Ida Marie Høyer

Sidste år var det 25 år siden, at Dannerhuset i København blev besat. I den forbindelse udkom oplysnings- og debatbogen *Kvinderummet. Dannerhuset som kvindepolitisk forum og krisecenter*. Bogens mål er at give indblik i Dannerhusets forhistorie, hvad der er sket i de 25 år og ægge til debat. Hvor er Dannerhuset på vej hen nu? Er det nødvendig med et hus kun for kvinder? Hvad er 'grevindens ånd' anno 2004?

Bogens formål, indskærpes det af forfatterne, er ikke at give en gennemgang af hele huset, men derimod at give indblik i huset. Dermed er bogen udtryk for forfatternes egen subjektive holdning. Der er tre centrale spørgsmål, der søges besvaret: Hvordan påvirker Dannerhuset de mennesker, der kommer i berøring med det? Kan man forstå Dannerhuset som kvindepolitik i praksis, og har det altid været og skal det fortsat være sådan? Og til sidst: Hvorfor er det vigtigt med et kvinderum?

Det begyndte med en grevinde ...

Udgangspunktet for hele bogen er Dannerhuset og dets skaber, grevinde Danner (1815-1874). Hun var født uden for ægteskab som Louise Rasmussen. Hun blev først balletdanser og var Carl Berlings elskerinde, inden hun blev kronprins Frederiks elskerinde. De blev gift i 1850 på trods af stor modstand fra hoffet. For at søge at vinde folkets gunst gav hun mange penge til velgørenhed til gavn for underklassen og efterlod Jægerspris Slot, der i dag er børnehjem, som en stiftelse "til gavn

for fattige og efterladte piger". Derudover skabte hun "Kong Frederik VII's Stiftelse for fattige Fruentimmere af Arbejderklassen", som bestod af gratis lejligheder til enker og ugifte kvinder over 40 år. Huset blev siden kendt som Dannerhuset. Det fremgår af bogens noter, at Frederik VII som kronprins havde været truende over for sin kone nummer to, Vilhelmine – og det giver historien om krisecentret i Dannerhuset et vist ironisk præg.

Grevinden var en kontroversiel person i sin samtid, en stærk og ambitiøs kvinde, der valgte at trods sin herkomst, havde forhold til to af landets mest markante mænd og var socialt og politisk engageret. Hun var på mange måder en atypisk kvinde. Det er hendes ånd, Dannerhuset søger at videreføre, og det er hendes arv, man søger at forvalte.

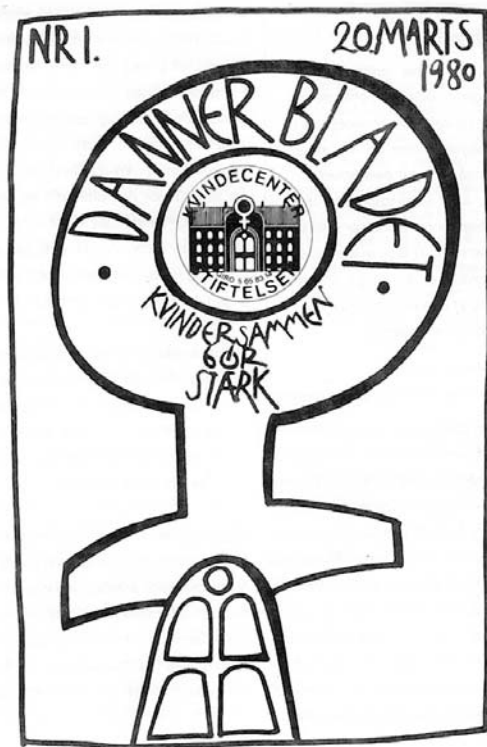
Besættelsen af Dannerhuset med forløbet inden og i de første år efter beskrives, herunder idegrundlaget og de debatter, der var både inden for og uden for huset. Med udgangspunkt i historien om grevinde Danner virker det selvfølgelig, at huset skulle besættes af kvinder, 'Grevindens Arv' skulle ændres, så den passede ind i en ny tid. Nogle af de tidlige debatter præger stadig huset, såsom spørgsmålet om den flade struktur og dilemmaet mellem professionalisering og frivillighed i forbindelse med krisecentret og de første erfaringer med det. De første erfaringer som hemmeligt krisecenter gav forsmag på de problemer, krisecentre i dag står med: Hvem skal man hjælpe, og hvordan afviser man den, man ikke kan hjælpe på grund af manglende plads eller muligheder?

Er et kvinderum nødvendigt?

Senere i bogen argumenteres for nødvendigheden af et kvinderum og dermed for, hvorfor mænd ingen adgang har. Kun ved mændenes fravær er det muligt for kvinderne at bryde ud af de begrænsende roller, de ellers altid har haft gennem tiden, og blive bevidste om, hvem de er. Derved har de også mulighed for at udvikle sig selv som kvinder. Desuden gennemgås husets struktur, hvem har stemmeret og hvem ikke, og forfatterne diskuterer den flade struktur, der skulle give alle lige muligheder, og som på én gang er stedets styrke og dets svaghed, samtidig med at de peger på husets uformelle magtstrukturer.

En anden vigtig del af Dannerhusets virke er krisecentret. Afsnittet har en bred almen interesse, da det går ind i debatten om voldens betydning i samfundet og samfundets betydning for opretholdelse af volden. Det gælder alt fra problemerne med definitionen på 'husspetakler' til kommunernes til tider manglende

støtte til voldsramte kvinder og problemerne med lovgivningen, som ikke altid hjælper især kvinder fra etniske minoriteter. Her tænkes på beskrivelsen af treårsreglen, der gør, at kvinderne må vende tilbage til deres mand, da de ellers ikke ville kunne blive i landet.

Feminisme

Til sidst diskuteres og punkteres myterne om, at Dannerhuset skulle være feminismens højborg. Dette har langtfra været tilfældet. Tværtom blev kampånden omsat til krisecentrets praksis, og det var ved at splitte huset ad i 90'erne. Kunne eller skulle huset både være kvindecenter og krisecenter? Det har ført til en debat om værdier, visioner og struktur for huset fremover. Noget af det, der er kommet ud af debatten hidtil, er, at dannerkvinderne tør stå ved, at de er feminister, og måske altid har stået for en 'feminisme i praksis':

At virke i Dannerhuset betyder, at vi er engagerede i kvinde-sagen, dvs. at de aktiviteter, opgaver og projekter, vi iværksætter og udfører, fremmer kampen for kvinders rettigheder. (S. 118)

Skønt det er problematisk både at have et kvinde- og krisecenter i samme hus, er det måske, hvad grevinde Danner havde ønsket, hvis hun havde levet i dag...

I grevindens ånd ...

Bogen er generelt god og velskrevet. Den virker ærlig og oprigtig. Det er tydeligt, at den kun repræsenterer ét af mange syn på Dannerhuset, og at alt, hvad der er skrevet, står for forfatternes egen regning. De mange illustrationer er velvalgte og faktaboksene er oplysende.

Forfatterne kommer fint rundt om de tre centrale spørgsmål, de ønsker at belyse, og argumenterer flot for de valg, de har foretaget. Bogens noter udnyttes fint – de er værd at læse, da der her er mange interessante detaljer. Alt er opdateret til efteråret 2004, både i noter og i hovedtekst. Til de bedste afsnit hører absolut det lille afsnit om de uformelle magtstrukturer, da det er imponerende, at man vil stå ved, at de eksisterer, og tør beskrive dem. Det er også positivt, at uenighederne om, hvad der er 'grevindens ånd', får plads.

Desuden er kapitlet om vold mod kvinder godt skrevet med meget engagement og mange eksempler. Det virker godt med den voldsramte kvindes historie i begyndelsen og de mange supplerende oplysninger i boksene undervejs i form af både statistik og uddrag af love. Endvidere er faktaboksen om 'basisgrupper' interessant og meget oplysende. Bogen sætter flere steder kendt viden sammen til ny viden og giver nye vinkler på et kendt emne. For en ung studerende giver den en god introduktion til krisecentrenes start og de debatter, der var i den forbindelse – samt hvad der ligger bag strukturerne på stederne. Det er interessant at læse om, hvordan de frivillige skulle give de kriseramte kvinder hjælp til selvhjælp og om problemerne ved det. Det er også tankevækkende at læse om de debatter om ligestilling, der er kørt i 25 år (anmelderens levetid), uden der på nogen punkter er sket markante ændringer – vi har ikke opnået ligestilling, og der er stadig vold mod kvinder. Mange af debatterne er nærmest gået i stå en periode, men er forhåbentlig igen på vej ind i medierens søgelys. Dermed er bogen med til at argumentere for, hvorfor Dannerhuset fortsat skal eksistere, og hvorfor feminismen langtfra er død eller noget, man bør overlade til andre. Feminisme er noget, alle kvinder bør arbejde for ...

Jeg er meget begejstret for bogen, da den udfylder nogle huller i min viden og samtidig giver mig lyst og mod til at engagere mig kvindepolitisk. Det engagement, der beskrives i bogen, smitter, og man får lyst til at melde sig og give en hånd med – så den virker efter hensigten. Desuden er den meget oplysende både om Dannerhusets virke og om vold mod kvinder generelt. Den tager nogle spændende diskussioner og gør det godt! Alt sammen ganske i grevinde Danners ånd ...

Ida Marie Høyer er stud.mag. i historie.